

ПОДСИСТЕМА **Контрол на учебния процес**

Раздел I **Цел и задачи на подсистемата**

Основна цел

Чл. 1. Основната цел на подсистемата е да установи ефективни механизми за контрол върху съдържанието и организацията на учебния процес с оглед повишаване на качеството на обучението и подготовката на студентите.

Задачи

Чл. 2. Реализацията на посочената цел изисква изпълнение на следните задачи:

1. определяне на критерии и стандарти за съдържание и организация на учебния процес, които да осигурят високо теоретично равнище на обучението, съобразено със съвременните постижения на науката и на практиката;
2. създаване на система за усъвършенстване на методиката на обучението и контрол върху спазване на методическите изисквания към съответните форми на организация на учебния процес;
3. създаване на условия за организирана извънаудиторна работа на студентите и механизми за контрол върху равнището на самостоятелност и ефективност;
4. създаване на система за оперативен контрол върху спазване на графика и седмичното разписание на учебния процес – аудиторните учебни занятия, изпитите и другите форми и задачи, свързани с учебния процес от преподавателите (вкл. и хоноруваните) и от студентите, а също точно спазване и на други срокове и графици – за написване на учебници и учебни помагала, за нанасяне на изпитни оценки, за провеждане на контролни работи и колоквиуми, за разработването на курсови работи и проекти и др.;
5. (доп. – АС, 21.03.2013 г.) създаване на система за оценка на съдържанието и адекватността на критериите за оценка, организацията (равнище на дисциплина, психична атмосфера, условия за работа) на провеждането на изпитите и другите форми за оценка на знанията, компетентностите и уменията на студентите;
6. (изм. и доп. – АС, 21.03.2013 г.) система за контрол върху качеството на обслужване на учебния процес и на студентите – от отдел „Учебна дейност и студенти“, сектор “Учебно-технически средства” (УТС), отдел “Информационни технологии и обслужване” (ИТО), библиотеката, катедрите и др.

Раздел II **Съдържание на подсистемата**

Обекти на контрол

Чл. 3. Обекти на контрола са:

1. (изм. и доп. – АС, 21.03.2013 г.) организацията на учебния процес от отдел „Учебна дейност и студенти“ /сектор „Учебна дейност“/– съставяне на график на учебния процес, разписание на аудиторните занятия, график на изпитите;
2. съдържанието и методиката на учебния процес във формите на обучение, теоретично равнище, практическа насоченост, активни методи, електронизация и др.;
3. трудовата дисциплина на преподавателите – спазване на графика на учебния процес, учебно разписание, учебни програми, календарни планове, графика за изпитите, срокове за написване на учебници и учебни помагала, своевременно нанасяне на изпитни оценки, провеждане в определени срокове на контролни работи и др.;

4. учебната дисциплина на студентите – присъствие на учебни занятия, изпълнение на възлагани задачи, проучване на литература, разработване на доклади, съобщения, курсови работи и проекти, дипломни работи, явяване и полагане на изпитите, дипломиране и др.;

5. (изм. и доп. – АС, 21.03.2013 г.) работата на звената, обслужващи учебния процес – отдел „Учебна дейност и студенти“, сектор УТС, ЦМО, ЦДО, ЦПО, отдел ИТО, библиотеката, катедри и др.

Основни принципи и функции на контрола

Чл. 4. (1) (изм. и доп. – АС, 21.03.2013 г.) При осъществяване на контрола на учебния процес се спазват следните основни принципи:

1. комплексност – обхваща всички страни на учебния процес, всички студенти, преподаватели и обслужващи звена;

2. плановост – ангажираните органи, звена и лица планират основните насоки, форми, разход на време и срокове за провеждане на контрола и държат сметка за мястото и ролята на отделните форми на обучение и учебни дисциплини;

3. обективност – извеждане на ясни и измерими критерии за оценка и контрол, както и на конкретни стимули и санкции;

4. прозрачност – по отношение на съдържанието на системата за контрол, и на резултатите от нейното функциониране.

(2) Основните функции на контрола са:

1. превантивна – осъществява предварителен контрол по възприети критерии за качество на обучението за предотвратяване нарушения на трудовата и учебната дисциплина, спазване на графика на учебния процес и др.;

2. (изм. и доп. – АС, 21.03.2013 г.) диагностична – съдейства за комплексен анализ на равнището на учебната дейност и учебния процес, за осигуряване на ефективното управление и високо качество на обучението;

3. управленска – осигурява обективна информация необходима за вземане на решения за различни страни на учебния процес;

4. възпитателна – внушава чувство за отговорност у студентите, преподавателите и служителите за изпълнение на вътрешните институционални стандарти за качеството на обучението.

Форми на контрол

Чл. 5. (1) Формите на контрол са:

1. инцидентни проверки за качеството на работата, трудовата и учебна дисциплина на преподавателите и служителите – от ръководни органи на ИУ-Варна, факултети, катедри, ръководители на обслужващи звена (за членове на тези звена);

2. (изм. и доп. – АС, 21.03.2013 г.) системен контрол – от декани, ръководители на катедри и отдел „Учебна дейност и студенти“ за трудовата и учебната дисциплина на преподавателите и студентите;

3. системен контрол на преподавателите за учебна дисциплина и качество на подготовка на студентите при провеждане на семинарни, лабораторни и практически занятия чрез възискателност към изпълнението на учебни задължения по всяка дисциплина и засилване ролята на индивидуалната работа;

4. проучване на мнението на студентите, преподавателите и служителите за качеството на обучението, като получените резултати периодично се обсъждат във факултетните съвети и АС;

5. контрол върху съставяне на разписанието на учебните занятия и графика за провеждане на изпитните сесии.

(2) Формите на академичен контрол за учебната работа на студентите се допълват от формите на контрол чрез студентските съвети.

Критерии и показатели за оценка на

качеството на учебния процес

Чл. 6. Критериите и показателите за оценка на качеството на учебния процес са:

1. актуалност и значимост на съдържанието и тематичната насоченост на учебните дисциплини и форми на преподаване, съобразени с образователно-квалификационната степен на обучение на студентите;
2. теоретично равнище, съобразено с най-новите постижения в икономическата теория и практика и възможностите за трайно усвояване от страна на студентите;
3. комплексност и завършеност на основните въпроси от темата;
4. логическа обвързаност между тематичното и проблемното съдържание на учебните дисциплини. Оптимално съчетаване на философско-мирогледните с частнонаучните и на общоикономическите с частноикономическите проблеми;
5. въвеждане на съвременни статистически и математически методи за анализ и количествени измервания на изучаваните явления и процеси;
6. избягване на повторенията и дублирането с други теми и дисциплини;
7. планиране на съдържанието на лекциите и упражненията в съответствие със следните критерии: проблемност, логическа обвързаност на проблемите, ограничена описателност (фактология), ясна структура, избягване на повторения на материал от учебника по дисциплината, а при упражнението – от лекцията;
8. използване на подходящи учебно-технически средства за онагледяване, интензификация и лесно усвояване на материала;
9. добър език и стил, ясна мисъл, акцентирана върху основното, подходящ темп на говорене на преподавателя;
10. съразмерност и подходящо разпределение на времето между отделните проблеми на темата;
11. контакт с аудиторията, емоционалност, привличане на вниманието и активизиране мисленето на студентите;
12. посещаемост на студентите за лекция или семинарно занятие;
13. използване на активни методи, имитиращи практически ситуации, с изследователски елементи и възможности за дискусия;
14. създаване на възможности за самостоятелна работа на студентите – конспектиране или проучване на литература, изследвания, доклади, задачи, протоколи и др.;
15. вискателност на преподавателя към участието на студентите, съобразена с предварително определени и измерими критерии за оценка на възложените задачи.

Органи за планиране, осъществяване и отчитане на контрола

Чл. 7. (1) (изм. и доп. – АС, 21.03.2013 г.) Органи на контрола на учебния процес са:

1. университетски органи: Общо събрание, АС, ректор, зам.-ректор по УД, директор ЦМО, директор ЦДО, пом.-ректор, сектор „Учебна дейност”, отдел ИТО;
2. факултетни органи: общо събрание, факултетен съвет, декан, сектор „Студенти” – организират и контролират учебния процес във факултета;
3. катедрени органи: катедрен съвет, ръководител катедра, зам.-ръководител и инспектор по учебната дейност на катедра – отговарят за организацията и качеството на различните форми на учебния процес, за трудовата и учебната дисциплина на преподаватели и на студенти, за усвояването на преподаваните учебни дисциплини;
4. преподаватели – отговарят за качеството на подготовката и за дисциплината на студентите, контролират участието на студентите в различните форми на учебния процес и използват различните форми на контрол.

(2) Органите и звената по т. 1 на предходната алинея контролират най-важните страни на учебния процес на университетско равнище: специалности и специализации, учебни планове и учебни програми, критерии и ефективност на учебния процес, график и седмично разписание, обслужване със зали, кабинети, учебници, учебни помагала, учебно-технически средства, електронно-изчислителна

техника, библиотечно обслужване, връзки и договори с потребители на кадри, интеграция с други научни организации, практическо обучение и др.

Планиране на контрола

Чл. 8. (1) В началото на учебната година всички ангажирани служби и лица определят формите и срокове за контрол през годината.

(2) Всеки семестър деканите обобщават и съгласуват формите на контрол, ако се налага внасят корекции и разработват график, който се съобщава на преподавателите и на студентите.

Осъществяване на контрола

Чл. 9. (1) Контролът върху съдържанието, формите и дисциплината на учебния процес се осъществява главно от ръководителите на катедри, като се допълва от контрола на деканите чрез планирани проверки на занятия и др.

(2) Ръководството на катедрата посещава всеки месец най-малко един преподавател от катедрата (вкл. и хоноруваните) и контролира качеството на учебния процес съобразно вътрешните университетски стандарти за качество на обучението.

(3) Титулярите на всички учебни дисциплини посещават всеки семестър асистента, който води семинарните занятия по дисциплината (асистенти-титуляри на дисциплини се посещават от лицето от катедрата, към което са прикрепени за ръководство и помощ).

(4) Деканите посещават предстоящите за атестиране преподаватели, а също и други преподаватели от факултета.

(5) (изм. и доп. – АС, 21.03.2013 г.) Направените посещения, съпроводени с кратък коментар, се вписват в дневници на катедрите при инспекторите по учебна дейност(вж. приложение 1).

Отчитане на контрола

Чл. 10. (1) Резултатите от контрола на учебния процес се обсъждат периодично в катедрените и факултетните съвети и се вземат предвид при атестиране и стимулиране на научнопреподавателските кадри.

(2) Провеждат се анкети със студенти от всички курсове, резултатите от които се предоставят на деканите и на отделни преподаватели и периодично се обсъждат на академични и факултетни съвети.

(3) Дисциплината на преподавателите по спазване на учебното разписание се контролира от ръководителите на катедри. В катедрите се води отчетност за проведени учебни занятия. Инспекторите към катедрите осигуряват редовно попълване и опазване на отчетната документация за учебната натовареност.

(4) (изм. и доп. – АС, 21.03.2013 г.) Сектор „Учебна дейност“ ежедневно контролира спазването на учебното разписание. При констатиране на отклонения предоставя информация на съответния декан. Деканите в 3-дневен срок установяват причините за отклоненията и вземат отношение към нарушенията.

(5) Деканатите организират ежеседмичен контрол на учебния процес, като санкционират лицата за констатирани нарушения съобразно Закона за висшето образование и Правилника на ИУ-Варна. Периодично внасят информация във факултетните съвети за качеството и дисциплината на преподавателите и студентите в учебния процес.

(6) (изм. и доп. – АС, 21.03.2013 г.) В годишните отчети на всички органи на контрол – зам.-ректор по УД, пом.-ректор, отдел „Учебна дейност и студенти“/сектор „Студенти“/, отдел ИТО, деканати, катедри, преподаватели – се анализира състоянието и резултатите от контрола на учебния процес.

Раздел III

Санкции за допуснати нарушения

Чл. 11. Санкциите са:

1. обръщане на внимание;

2. (изм. и доп. – АС, 21.03.2013 г.) лишаване от поощренията за качество на учебната дейност в края на годината;
3. парична санкция, равна на част от годишните заплати, определена пропорционално на невзетите часове при определения норматив;
4. дисциплинарно наказание, включително отстраняване от работа.